

Slovo na úvod

Vážení čitatelia!

Rok 2021 sa nezačal veľmi nádejne. Svet a s ním aj Slovensko vstúpili do druhej vlny pandémie koronavírusu, ktorý začal plniť nemocnice desiatkami nových pacientov, a žiaľ, nielen nemocnice. Počty obetí rástli príliš rýchlo na to, aby sme sa s nimi vedeli vysporiadať. Nakoniec, vyrovnáť sa s definitívnym odchodom blízkeho človeka vždy bolo, je a bude ťažké. Vo vzťahu k agresívnemu vírusovému ochoreniu COVID-19 sme museli konštatovať, že zaskočil celú našu civilizáciu, nielen jednu, dve či tri krajiny, že sa s ním vysporiadať bude náročná úloha a že sa v mnohom zopakujú situácie, ktoré už ľudstvo zažilo pri španielskej chrípke pred sto rokmi, ale aj pri choleroých či predtým morových epidémiách v predchádzajúcich storočiach. To bola jedna stránka veci, druhou bola nútená izolácia, uzatváranie sa pred okolitým svetom, pred priateľmi, blízkymi, spolupracovníkmi, aby sa vírus nešíril a nespôsoboval ďalšie problémy. Nový stav, v akom sa ocitla celá spoločnosť, mal svoj dopad aj na vedu, vrátane tej historickej.

Mnohí z nás využili čas izolácie a online spojenia na prácu s archívnymi materiálmi, ktoré získali predchádzajúcim výskumom v archívoch, knižniciach či iných pamäťových inštitúciách. Využili ho pri písaní vedeckých štúdií, článkov a monografií, ale aj pri príprave referátov na online konferencie. Už ťažšie to mali študenti histórie v končiacich ročníkoch, ktorí potrebovali výskum v archívoch, aby mohli napísať diplomové práce v požadovanej kvalite.

Moderná technika však ľudstvu dokáže uľahčiť plnenie mnohých úloh a v oblasti komunikácie takmer nahradiť naše predchádzajúce bežné stretávanie sa, a to nielen v osobnom živote, ale aj vo vedeckej komunikácii. Viaceré historické pracoviská to aj využili. Pripravili vedecké konferencie a semináre vo virtuálnom priestore, v ktorom sa mohli stretnúť a diskutovať ľudia z celého sveta, ba stávalo sa, že človek bol aj na dvoch podujatiach naraz. Stačilo len prepnúť platformu a o chvíľu referoval, diskutoval, alebo len počúval v inom auditóriu.

Počiatkové obavy v začiatkoch pandémie a vyhlásených „lockdown-ov“, že vedecká komunita stratí medzi sebou kontakt, sa tak rozplynuli. Ale, ako to už v živote často býva, ukáže sa, že tá istá minca má dve tváre – dobrú i tú horšiu. Aj virtuálne stretnutia, virtuálne konferencie. Ak sme sa na začiatku dobrovoľnej izolácie utešovali, že konečne máme čas na pokojnú a systematickú prácu, vstup virtuálneho prostredia do nášho života odrazu všetko zrýchlil, ba až znásobil. Redakcie vedeckých časopisov začali pripomínať autorom uzávierky svojich pripravovaných čísel, organizátori konferencií potrebu referátov, zostavovatelia vedeckých zborníkov taktiež pripomínali termíny uzávierok, atď. Svet, aj ten vedecký, sa dal do pohybu, rýchlejšieho pohybu ako ten predpandemický, v ktorom bolo potrebné počítať s časom na cestovanie, s časom na zabezpečenie ubytovania, konferenčných priestorov, ...

◀ *Priehrada na vodnej nádrži Solina v Podkarpatskom vojvodstve (blízko hranice so Slovenskom) s vodnou elektrárnou. Objekt vysoký 82 metrov a dlhý 664 metrov postavili na rieke San v rokoch 1960 – 1968. Vďaka hrádzi, na jej hornej časti je miesto na prechádzky. Foto: Jozef Jurčišin*

Časopis DEJINY je od svojho vzniku v roku 2006 internetovým časopisom, jeho redakcia má skúsenosti s využívaním virtuálneho priestoru, ktorému rozumie a ktorý chce aj rozumne využiť pre sprostredkovanie nových poznatkov z oblasti histórie pre svojich stálych i nových čitateľov. Dúfame, že sa nám to podarí aj teraz – novým už 29. číslom.

Toto číslo sme obohatili o novú rubriku - Encyklopédia DEJÍN, v ktorej chceme uverejňovať slovníkovou formou tematické heslá. V tomto i nasledujúcich číslach časopisu sme vytvorili priestor pre dobovú tlač, ktorá vychádzala na východnom Slovensku. Veríme, že aj takto poskytneme čitateľom viac informácií viažúcich sa k východnému Slovensku i Slovensku ako celku.

Peter Švorc